Nr 198. Kraków, Środa 30 Kwietnia 1913. Rok XXXII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	33 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 8 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 3. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: He[illegible] ann [illegible]schmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf.. H[illegible] & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wro[illegible]awiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile).

W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Reugemc[illegible]t 4.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Do nabycia w trafikach:

TUTKI „KOSMOS“

Ze ZŁOTYM USTNIKIEM

124 6 50

z fabryki St. Wołoszyńskiego w Krakowie.

Przed wkroczeniem do Czarnogóry.

(*Telegr. „N. Reformy“.*)

Wiedeń, 30 kwietnia.

Dzienniki donoszą z Cetynii: Król Mikołaj wydał wczoraj proklamacyę do ludności w Skutari, w której donosi, że **Skutari zostało definitywnie połączone z Czarnogórą.** Proklamacya przyrzeka ludności wszystkie swobody. Także czarnogórski dziennik urzędowy „Głas Czarnogorca, donosi, że uroczysty wjazd króla Mikołaja do Skutari nastąpi w najbliższych dniach i zaznacza, że Skutari zostało na wieczne czasy połączone z Czarnogórą. Z tego można wnosić, jaką będzie odpowiedź Czarnogóry na notę mocarstw, wzywającą do opuszczenia Skutari. Sytuacya więc znacznie się zaostrzyła, a to tem bardziej, że na onegdajszem posiedzeniu konferencyi ambasadorów w Londynie **przyszło właściwie do rozbicia jedności mocarstw, ambasador austryacki oświadczył bowiem, że Austrya zastrzega sobie wolną rękę.**

Austrya zaproponowała na onegdajszem posiedzeniu konferencyi ambasadorów uchwalenie tych środków represyjnych, na które mocarstwa byłyby gotowe się zgodzić na wypadek, jeżeli odpowiedź Czarnogóry na wezwanie mocarstw będzie odmowna. **Ambasadorowie jednak odrzucili tę propozycyę.** Francya i Rosya zaproponowały tylko jako najdalej idące środki wysadzenie wojsk międzynarodowych w Antivari i Dulcigno. Ambasador austryacki jednak propozycyę tę odrzucił jako niewystarczającą. Ze względu na to, że Austrya z góry oświadczyła, iż w razie, jeżeli mocarstwa nie zgodzą się na wspólny krok, celem przyspieszenia opuszczenia Skutari, zastrzega sobie wolną rękę, Austrya sądzi, że ewentualność ta teraz już nastąpiła.

Równocześnie gabinet wiedeński rozpoczął intenzywne rokowania z gabinetem włoskim w sprawie wspólnej interwencyi w Czarnogórze. Rząd włoski sprzeciwia się jednak udzieleniu mandatu jednemu tylko mocarstwu i najchętniej widziałby wspólną akcyę wszystkich mocarstw. Ponieważ jednak akcya taka ma bardzo mało widoków prawdopodobieństwa, sądzą, że Włochy chcąc nie chcąc przyłączą się do akcyi Austryi.

Słychać, że król Wiktor Emanuel chce jeszcze osobiście pośredniczyć u króla Mikołaja. Rząd włoski jest do pewnego stopnia związany z Austryą umową w sprawie albańskiej, zawartą przed kilkunastu laty. Oba mocarstwa obowiązują się w tej umowie nie przedsiębrać żadnych zmian w Albanii bez wzajemnego porozumienia się, w razie gdyby Turcya miała ten kraj utracić. Jest więc wątpliwem, czy Włochy zechcą się obecnie zrzec tego traktatu i pozostawić Austryi wolne ręce.

W Wiedniu spodziewają się, że ewentualnie także Anglia przyłączy się do akcyi austryackiej w Czarnogórze, przynajmniej symbolicznie w postaci małego oddziału. Dlatego w Wiedniu chcą poczekać do czwartku, na który to dzień wyznaczone jest posiedzenie konferencyi ambasadorów. Na tem posiedzeniu okaże się, czy mocarstwa chcą wziąć udział w interwencyi w Czarnogórze, czy też tylko Austrya będzie musiała sama przeprowadzić tę akcyę. W Wiedniu z całą stanowczością zapewniają, że akcya ta rozpocznie się już w najbliższych dniach.

W każdym razie w tym tygodniu, po posiedzeniu konferencyi ambasadorów we czwartek, **najpóźniej w piątek lub sobotę należy się spodziewać krytycznego zwrotu w sytuacyi czarnogórsko-austryackiej.**

Minister spraw zagranicznych hr. Berchtold był wczoraj na przeszło trzygodzinnem posłuchaniu u cesarza. Wiadomość o tem posłuchaniu wywołała pogłoski o Radzie wojennej, zwołanej do Schönbrunnu, której miał przewodniczyć cesarz. Pogłoski te wywołały silne wrażenie w mieście a zwłaszcza na giełdzie, gdzie przy zamknięciu nastąpił silny spadek kursów.— Alpiny straciły 25 K i spadły na 988 K. Skoda straciły 30 K i spadły na 788 K, kredyty spadły z 621 na 612, akcye kolei państwowych z 719 na 701, akcye kolei północnej straciły 80 K i t. p.

Oprócz pogłosek o zwołaniu Rady wojennej opowiadano, że minister wojny wyjechał już do Tryestu i że najpóźniej dzisiaj nastąpi wkroczenie do Czarnogóry ze względu na odrzucenie propozycyi Austryi na konferencyi ambasadorów.

Później pojawił się komunikat półurzędowy, który zredukował wszystkie pogłoski do wiadomości o złożeniu przez Austryę oświadczenia co do wolnej ręki. Mimo to, kursa się już nie podniosły.

Wiedeń, 30 kwietnia.

„W. Allg. Ztg“ donosi: Wobec faktu, że Czarnogóra nie zdobyła Skutari, tylko przez zdradę Essada paszy dostała je w swoje ręce, żądanie Czarnogóry o przyznanie jej rekompensat za straty, poniesione w czasie oblężenia, za nieuzasadnione.

Dziennik zaprzecza też wiadomości, jakoby ambasador rosyjski w Wiedniu Giers przedłożył ustnie hr. Berchtoldowi żądanie rekompensat dla Czarnogóry.

Nieprawdziwą ma też być wiadomość, jakoby rząd niemiecki oświadczył, iż uważa akcyę wojenną w sprawie Skutari za niewłaściwą.

Wiedeń, 30 kwietnia.

„N. W. Abendblatt“ ogłasza telegram swego korespondenta w Skutari, datowany z dnia 28 b. m. godz. 5 po południu: „Dzisiaj o godz. 11 przed południem następca tronu odbył uroczysty wjazd do Skutari. Essad pasza osobiście wręczył mu klucze bram miasta. Na cytadeli wywieszono flagę czarnogórską. Generał Martinowicz zamianowany został gubernatorem Skutari“.

W dalszym ciągu zaznacza „N. W. Abendblatt“, że kapitulacyę Skutari poprzedziły jakieś dziwne konszachty Essada paszy z Czarnogórcami. Najdziwniejszem jest, że Essad pasza do wczoraj, a więc jeszcze 6 dni po kapitulacyi, pozostał w Skutari, czekając na przybycie następcy tronu ks. Daniły, aby mu wręczyć klucze miasta.

Stanowisko zagranicy.

Londyn, 30 kwietnia.

„Daily Tel.“ stara się usprawiedliwić powolne tempo prac konferencyi ambasadorów w Londynie i wskazuje na niezadowolenie, jakie zapanowałoby wśród mocarstw trójporozumienia, gdyby ambasadorowie udzielili Austryi mandatu europejskiego wkroczenia do Czarnogóry. Z drugiej strony nikt nie przeczy, że Austrya znajduje się w strasznem położeniu. Austrya została sprowokowana i wydała olbrzymie sumy na zbrojenia. Mnóstwo ludzi oderwano w Austro-Węgrzech od zajęć zawodowych i powołano pod broń. Ruch handlowy i przemysłowy w Austryi zupełnie ustał. Jeżeli przesilenie potrwa dłużej, grozi Austryi ruina finansowa. Obecnie sytuacya Austryi jest następująca: Jeżeli się ruszy, wywoła niebezpieczeństwo wojny europejskiej, jeżeli zachowa się spokojnie, narazi na szwank swoją pozycyę wielkiego mocarstwa.

Paryż, 30 kwietnia.

Dzienniki komentują bardzo żywo onegdajszą konferencyę ministra spraw zagranicznych Pichona z ambasadorem austryackim hr. Secsenem, ambasadorem niemieckim Schoenem i ambasadorem rosyjskim Izwolskim. — Hr. Secsen oświadczył Pichonowi w tonie groźnym i kategorycznym: **„Jeżeli Europa nie wkroczy, to my wkroczymy“.** — Izwolski oświadczył, że na razie niema powodu do wkroczenia, jak długo Czarnogóra nie dała odpowiedzi.

Paryż, 30 kwietnia.

Na czwartkową konferencyę ambasadorów w Londynie ambasador francuski otrzyma nowe instrukcye, które zależeć będą od wyniku akcyi pośredniczącej, wdrożonej przez rząd francuski w Cetynii.

Rzym, 30 kwietnia.

„Italie“ oświadcza, że **Czarnogóra musi Skutari zwrócić.** Jeżeli tego nie uczyni jaknajszybciej, ucierpi przez to nietylko „prestige“ Austryi, ale także i Europy. Dziennik zapewnia, że **Włochy w tej sprawie pozostaną dalej po stronie Austryi bez względu na wszelkie momenty sentymentalne.**

Rzym, 30 kwietnia.

„Tribuna“ pisze: W obecnej chwili oczy wszystkich zwracają się z zapytaniem w stronę Skutari, czy w Czarnogórze znajdzie się tyle zdrowego rozsądku ludzkiego, aby w czasie trwania obrad konferencyi ambasadorów w Londynie zdano sobie sprawę ze specyalnie drażliwej obecnej sytuacyi i czy nie odpowie ona posłom w taki sposób, któryby skompromitował wszelką akcyę konferencyi. Odpowiedź negatywna równałaby się otwartemu wyzwaniu, a po niej Austro-Węgry czułyby się uprawnionemi do działania. Sytuacya jest więc bardzo poważną.

Bardzo poważne wiadomości nadchodzą z wnętrza Albanii. Konsulowie mieli poinformować swe mocarstwa, że należy oczekiwać wybuchu anarchii i udzielili rady chwycenia się zarządzeń zapobiegawczych, polegających przedewszystkiem na wysłaniu okrętów do najważniejszych portów i ewentualnem wylądowaniu oddziału marynarzy dla ochrony konsulatów. Żadnej uchwały dotychczas nie powzięto.

Wystąpienie posła rosyjskiego.

Ateny, 30 kwietnia.

Tutejszy poseł rosyjski wygłosił mowę, w której nazwał zajęcie Skutari przez Czarnogórców tryumfem cywilizacyi. Rosya cieszy się z tego zwycięstwa Czarnogóry, wskutek tego bowiem granice słowiańszczyzny znacznie się rozszerzyły.

Petersburg, 30 kwietnia.

Socyaliści rosyjscy wydali odezwę, skierowaną przeciw ewentualnemu wplątaniu się Rosyi w wojnę o państwa bałkańskie.

Proklamacya Czarnogórców.

Kotor, 30 kwietnia.

Z Antivari donoszą: Czarnogórcy zbierają w Skutari podpisy mieszkańców pod proklamacyę, która domaga się wcielenia Skutari do Czarnogóry.

Związek bałkański po stronie Czarnogóry.

Belgrad, 30 kwietnia.

Dzienniki zapewniają, że w razie wojny austryacko-czarnogórskiej cały związek bałkański stanie po stronie Czarnogóry.

Oświadczenie Porty.

Konstantynopol, 30 kwietnia.

W oficyalnych kołach Porty oświadczają, że nic tam nie wiadomo o postępowaniu Essada paszy, które zresztą Porta potępia. Porta wystosowała zawiadomienie do swoich przedstawicieli zagranicą, w którem zaprzecza pogłoskom, jakoby Essad pasza działał w porozumieniu z Turcyą i zapewnia, że rząd turecki żywo gani postępowanie Essada paszy.

W nowem królestwie.

Wiedeń, 30 kwietnia.

„Alban. Corresp.“ donosi z Durazzo: Ludność w Tirane odmawia posłuszeństwa Reszidowi bejowi, mianowanemu gubernatorem przez Essada paszę.

Essad pasza.

Wiedeń, 30 kwietnia.

„Reichspost“ ogłasza sylwetkę Essada paszy, z której widać, że Essad pasza jest spokrewniony z najpotężniejszemi szczepami albańskiemi i z byłym wielkim wezyrem Feridem paszą. Brat Essada paszy został przed kilku laty zamordowany w Konstantynopolu z inicyatywy Osmana paszy. Essad pasza pomścił śmierć brata, zamordowawszy Dżawida beja, syna ówczesnego wielkiego wezyra.

Essad pasza nie ma żadnego wykształcenia, nawet wojskowego. Jest on jednak osobiście człowiekiem bardzo dzielnym i odważnym, o czem świadczy fakt, że w r. 1909 polecono mu, aby wręczył eks-sułtanowi Abdul Hamidowi dekret abdykacyjny do podpisania.

Essad pasza ma lat 55. Mimo olbrzymiego majątku jest człowiekiem ogromnie chciwym i od wielu lat pobierał subwencyę od rządu włoskiego.

Przedłożenie wojskowe w Niemczech.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

Rząd a sytuacya zagraniczna.

Berlin, 30 kwietnia.

Komisya budżetowa parlamentu niemieckiego obradowała w dalszym ciągu nad przedłożeniem wojskowem. Kilkunastu mowców poruszało sprawę polityki zagranicznej. — Z wielu stron domagano się wyjaśnień w sprawie Skutari. Ze strony postępowej wyrażono zapatrywanie, że kwestya ta stanowi część ogólnej sytuacyi politycznej, która spowodowała przedłożenie wojskowe, ma więc wielkie znaczenie dla Niemiec.

Sekretarz urzędu spraw zagranicznych Jagow odpowiedział, że ewentualny konflikt Austro-Węgier z Czarnogórą przedewszystkiem bezpośrednio nie obchodzi Niemiec i niema nic wspólnego z przedłożeniem wojskowem. — O Skutari niema żadnych nowych wiadomości.

Ze strony socyalno-demokratycznej wskazano na kwestyę niemiecko-belgijską i podkreślono, że w szerokich kołach w Belgii panuje obawa wojny niemiecko-francuskiej, a mianowicie obawiają się, że Niemcy nie będą respektowały neutralności Belgii.

Sekretarz Jagov oświadczył, że neutralność Belgii jest zagwarantowaną umowami międzynarodowemi, a Niemcy są zdecydowane trwać przy tych umowach.

Na pytanie jednego z posłów socyalno-demokratycznych, czy nie ma możności zbliżenia się do Francyi, coby oba narody przyjęły z radością, odpowiedział sekretarz Jagov, że Niemcy pragną pokoju i udowodniły też to przez 43-letni okres pokojowy. Niemcy są też zdecydowane zawsze pokojowo załatwiać sprawy z Francyą. Również Austro-Węgry dowiodły, że są nawskróś pokojowo usposobione.

Komisya rozpoczęła obrady merytoryczne. Proponowane podwyższenie liczby żołnierzy uchwalono głosami prawicy, centrum, narodowych liberałów i postępowej partyi ludowej. Przyjęto też proponowane podwyższenie liczby batalionów piechoty z 621 na 669.

Podwyższenie liczby żołnierzy nastąpi w ten sposób: Stan piechoty wynosić będzie w przyszłości w 252 batalionach po 721 ludzi, w 246 batalionach po 641 ludzi; w konnicy w 516 szwadronach po 144 ludzi; w artyleryi polnej w 250 bateryach po 143 ludzi, w 345 bateryach po 124 ludzi, a w 33 bateryach konnych po 137 ludzi.

W przededniu rozwiązania Sejmu.

(*Telefonem*).

Rokowania rozbite.

Lwów, 30 kwietnia.

Wczoraj po południu u marszałka krajowego odbyła się konferencya, w której wzięli udział minister Zaleski i posłowie: Głąbiński, Stadnicki, Czartoryski, Piniński i Abrahamowicz. Na konferencyi tej omawiano jeszcze różnice, jakie istnieją w sprawie reformy wyborczej.

O przebiegu obrad uczestnicy tej konferencyi nie chcieli dać żadnych informacyj. Jednak z pogadanek w kuloarach sejmowych wnosić można, że **wszystko zostało rozbite skutkiem nieprzejednanego stanowiska narodowych demokratów i członków klubu centrum.**

Minister Zaleski dzisiaj odjeżdża ze Lwowa.

Wobec tego najprawdopodobniej prawica nie będzie zwołana na posiedzenie, a rząd wyciągnie z tego odpowiednie konsekwencye.

Lwów, 30 kwietnia.

Minister Zaleski konferował wczoraj wieczorem z zastępcami autonomistów i klubu centrum oraz wszechpolaków. Autonomiści oświadczyli, że gotowi są do dalszych rokowań, centrowcy jednak i wszechpolacy oświadczyli, iż nie uważają obecnego projektu reformy wyborczej za podstawę do dalszych rokowań.

Minister Zaleski konferował wczoraj także z posłem K. Lewickim.

Lwów, 20 kwietnia.

Poseł Piniński zwołał na poniedziałek posiedzenie komisyi budżetowej, aby przeprowadzić przynajmniej prowizoryum budżetowe na wypadek rozwiązania Sejmu.

Poseł K. Lewicki oświadczył jednak, że Rusini przed załatwieniem reformy wyborczej nie dopuszczą do załatwienia prowizoryum budżetowego.

Konferencye w Wiedniu.

Wiedeń, 30 kwietnia.

Jak dzienniki donoszą, wczoraj rano przybyli tu przywódcy polskich stronnictw większości, a to prezes Koła polskiego dr Leo i wiceprezesi dr German i Stapiński. Obecność ich stoi w związku z załatwieniem kwestyi z przesileniem w sprawie galicyjskiej reformy wyborczej.

Wiedeń, 30 kwietnia.

Bawiący tu przywódcy stronnictw polskich Leo, German, Stapiński i Korytowski, oraz minister Długosz, odbyli wczoraj kilkugodzinne konferencye, które wobec beznadziejności rokowań kompromisowych, poświęcone były sprawie rozwiązania Sejmu i nowych wyborów. Nowe wybory odbyłyby się jeszcze w czerwcu, a najpóźniej z początkiem lipca.

Na 6 maja zwołane jest posiedzenie sejmowego Koła polskiego.

Dzisiaj oczekują na przybycie ministra Zaleskiego.

Wiedeń, 30 kwietnia.

„Poln. Nachrichten“ donoszą ze strony dobrze informowanej, że stronnictwa opozycyjne polskie starają się o utworzenie nowej większości w Sejmie, do której należeliby konserwatyści, centrum i wszechpolacy i o odpowiednią zmianę większości w wiedeńskiem Kole polskiem.

Z tej nowej większości mieliby być wykluczeni demokraci polscy i ludowcy.

Plan ten spotkał się ze stanowczą odmową konserwatystów krakowskich, którzy odrzucili kooperacyę z wszechpolakami.

Następca dra Bobrzyńskiego.

Wiedeń, 30 kwietnia.

Następcą namiestnika Bobrzyńskiego zamianowany będzie jeden z urzędników polskich, który jednak będzie tylko kierownikiem namiestnictwa.

O zwołanie Rady państwa.

Wiedeń, 30 kwietnia.

Przywódcy niemieccy byli wczoraj u prezydenta ministrów w sprawie zwołania parlamentu. Prezydent ministrów wskazał na sytuacyę zagraniczną i na sytuacyę wewnętrzną i oświadczył, że zwołanie parlamentu przed Zielonemi Świętami jest niemożliwe. Może się to stać dopiero po świętach. Prezydent Izby posłów Sylvester zwołał na 6 maja konwent seniorów celem ustalenia programu prac parlamentu. Spodziewają się, że do tego czasu zapadnie decyzya w sprawie Sejmu galicyjskiego.

Rozszerzenie elektrowni.

Kraków, 30 kwietnia.

Na dzisiejszem posiedzeniu Rady miasta przedłożone będą wnioski, postanawiające dalsze rozszerzenie elektrowni miejskiej. Sprawozdanie dyrektora elektrowni wskazuje na coraz większe zapotrzebowanie prądu elektrycznego. Temu zadaniu nie można podołać przez dorywcze zwiększenie zakładu, lecz obmyśleć należy projekt powiększenia sprawności elektrowni. W r. 1911 wyłoniły się tu trzy projekty: 1) powiększenie istniejącego zakładu; 2) pobór prądu z elektrowni okręgowej w Sierszy; 3) budowa elektrowni wodnej w Jazowsku na Dunajcu. Dla oceny tych projektów powołano jako znawców prof. Wysslinga z Zurychu, radcę dworu Hochenegga i dyrektora Sauera z Wiednia i radcę dworu Kosińskiego z Wiednia. Kwestyonaryusz rozesłany rzeczoznawcom odnosił się w pierwszej linii do sprawy budowy elektrowni wodnej w Jazowsku i w sprawie tej przysłali wszyscy rzeczoznawcy obszerne orzeczenia, które są obecnie przedmiotem obrad komitetu i komisyi gazowo-elektrycznej. Niezależnie od tych orzeczeń przysłali pp. Wysling, Hochenegg i Sauer obszerny referat w sprawie powiększenia elektrowni miejskiej na obecnem miejscu, które bez względu na sprawę Jazowska wykonanem być musi, żeby nie wstrzymywać normalnego rozwoju zakładu. Ponieważ wybudowanie siły wodnej w Jazowsku do roku 1914 należy uważać za wykluczone, (w najlepszym razie może być gotową dopiero w roku 1919), a pobór prądu z elektrowni okręgowej w Sierszy jest według opinii rzeczoznawców niekorzystnym dla gminy, nie pozostaje nic innego, jak powiększyć przedewszystkiem istniejący zakład.

Projekt powiększenia elektrowni obejmuje wybudowanie nowej maszynowni i kotłowni w przedłużeniu obecnych budynków przy ulicy Dajwór w takich rozmiarach, aby na miejscu tem przy pełnej rozbudowie pomieścić najwyższą sprawność maszyn 20.000 kilowatów, potrzebną w razie normalnego rozwoju przypuszczalnie w r. 1940. W pierwszym okresie budowy, która musi być wykonaną do jesieni 1914 roku, ma być w przedłużonej hali maszynowej i kotłowni ustawiona jedna turbina o sprawności 3000 kilowatów i dwa kotły, każdy o powierzchni ogrzewalnej 500 metrów wraz z dostawą wody do kondenzacyi i z wszystkiemi częściami, potrzebnemi do uruchomienia całego urządzenia.

Zaletą tego projektu jest w pierwszym rzędzie wskutek bezpośredniego połączenia z obecną elektrownią możliwość skombinowanego ruchu z istniejącemi maszynami i kotłami, przy uproszczonej obsłudze i ułatwionym nadzorze, a następnie możliwość wykonania całego powiększenia bez przerwy w ruchu obecnego zakładu. — W projekcie uwzględniono najnowsze zdobycze na polu techniki, będące wynikiem długoletniego doświadczenia, tak, że elektrownia, na tych zasadach wybudowana, dawać będzie możliwie największą gwarancyę pewnego i racyonalnego ruchu.

Koszta pierwszego okresu powiększenia obliczają rzeczoznawcy na 1,680.000 koron. Cena ta została na podstawie szczegółowych ofert zbadaną i uznaną przez komisyę gazowo elektryczną za wystarczającą.

Niezależnie od powiększenia sprawności głównej elektrowni przy ulicy Dajwór okazuje się potrzeba powiększenia sprawności podstacyi przy ulicy Łobzowskiej. Przemawia za tem przedewszystkiem ta okoliczność, że już w roku ubiegłym najwyższe zapotrzebowanie prądu stałego, dostarczonego do sieci z podstacyi, było wyższem, niż w stacyi głównej, tak, że przetwarzacze pracowały bez należytej rezerwy. Pozatem przemawia za powiększeniem konieczność rozdzielenia sieci kablowej na dwie od siebie niezależne części, z których jedna zasilana będzie z podstacyi, druga z elektrowni głównej. Rozdział taki jest koniecznym, aby ograniczyć ewentualne przerwy w dostawie prądu w razie pożaru kabli lub innej katastrofy co najmniej do połowy sieci kablowej.

Dalszym argumentem dla udowodnienia konieczności powiększenia podstacyi jest dostawa prądu dla nowych linij tramwajowych, dla których obecna sprawność elektrowni tramwajowej nie jest wystarczającą. Interes gminy, jako właścicielki obu zakładów, wymaga koniecznie scentralizowania produkcyi prądu w elektrowni miejskiej.

Na zasadzie szczegółowych obliczeń projektuje się ustawienie jednego przetwarzacza o sprawności 1000 kilowatów, bateryi akumulatorów o pojemności 1000 amperów przy trzygodzinnem wyładowaniu w naczyniach dla pojemności 2000 amperów, agregat wyrównawczy dla celów tramwajowych i agregat dodatkowy dla ładowania bateryi. Obecna baterya akumulatorów, dla celów oświetlenia już nie wystarczająca, ma być

użytą jako baterya wyrównawcza dla celów tramwajowych.

Rozmieszczenie tych maszyn i bateryj ma nastąpić w budynku maszynowym przy ul. Łobzowskiej, rozszerzonym w kierunku ulicy Biskupiej do ul. Łaziennej na długość 14 m., przyczem projektowane jest dobudowanie na pozostałym terenie budynku mieszkaniowego, przeznaczonego dla personalu zajętego przy ruchu podstacyi.

Koszta powiększenia podstacyi wyniosą 542.000, koszta powiększenia elektrowni 1,680.000, nieprzewidziane 28.000, razem 2,250.000 K. Należy zatem zaciągnąć na wykonanie powyższej inwestycyi pożyczkę długoterminową w takiej wysokości, aby z niej otrzymać w gotówce 2,250.000 K. Do obliczenia rentowności przyjęto, że strata na kursie może wynieść 250.000 K i opracowano preliminarze budżetów na lata następne, celem stwierdzenia o ile koszta powyższej pożyczki znajdą pokrycie w dochodach elektrowni. Przy zestawieniu budżetu przyjęto, że w roku 1913 pożyczka nie obciąży wydatków, ponieważ inwestycye będą płatne częściowo w r. 1914 i 1915. Wydatki wstępne powiększenia, które muszą być poczynione w roku 1913, znajdą zaliczkowo pokrycie w funduszu odpisów amortyzacyjnych. Na rok 1914 przyjęto płatność części budowlanej elektrowni i powiększenia podstacyi w cyfrze okrągłej 1,000.000 K, w roku zaś 1915 płatność reszty wydatków inwestycyjnych w kwocie 1,500.000 K.

Szczegółowe wnioski na dzisiejszem posiedzeniu przedstawi wiceprezydent Sare.

Egzamina dojrzałości.

(Telefonem.)

Lwów, 30 kwietnia.

Ustne egzamina dojrzałości odbędą się w terminie letnim 1913 r.:

A) Gimnazya męskie: Bochnia 20 czerwca, Brody 17 czerwca, Brzeżany 12 czerwca, Buczacz 17 czerwca, Dębica 19 czerwca, Drohobycz 17 czerwca, Jarosław 17 czerwca, Kołomyja polskie i ruskie 17 czerwca, Kraków św. Anny 13 czerwca, św. Jacka 2 czerwca, gimn. III 11 czerwca, gimn. IV 14 czerwca, gimn. V 20 czerwca, Lwów I zakład główny 2 czerwca, filia 12 czerwca, gimn. II 2 czerwca, gimn. III 9 czerwca, gimn. IV zakład główny i filia 2 czerwca, gimn. V 2 czerwca, gimn. VI 12 czerwca, gimn. VII zakład główny 17, filia 25 czerwca, gimn. VIII 11 czerwca, Nowy Sącz gimn. I 13 czerwca, gimn. II 16 czerwca, Nowy Targ 16 czerwca, Podgórze 5 czerwca, Przemyśl gimn. I polskie 23 czerwca, gimn. II ruskie 9 czerwca, gimn. na Zasaniu 2 czerwca, Rzeszów gimn. I 1 czerwca, gimn. II 13 czerwca, Sambor zakład główny 17, filia 28 czerwca, Sanok 20 czerwca, Stanisławów I polskie 17, II ruskie 17, III polskie 9 czerwca, Stryj zakład główny 17, filia 21 czerwca, Tarnopol I polskie 12, II ruskie 12, III polskie 17 czerwca, Tarnów I 16, II 16 czerwca, Wadowice 16 czerwca, Złoczów 17 czerwca. — Prywatne gimnazya: Jezuitów w Chyrowie 2 czerwca, Zakład gimnazyum prywatne A. Mickiewicza we Lwowie 9 czerwca.

B) Gimnazya prywatne żeńskie:

Urszulanek, Kołomyja, 12 czerwca, gimn. pryw. I, Kraków, 27 maja, królowej Jadwigi w Krakowie 23 maja, Strażyńskiej w Krakowie 20 maja, Słowackiego we Lwowie 27 maja, Strzałkowskiej we Lwowie 27 maja, Kammerlingówej we Lwowie 26 maja, realne Nazaretanek we Lwowie 14 czerwca, w Stanisławowie 26 czerwca.

C) Szkoły realne: w Jarosławiu 17 czerwca, w Krakowie I 9 czerwca, w Krakowie II 16 czerwca, w Krośnie 16 czerwca, we Lwowie I 9 czerwca, we Lwowie II czerwca, w Śniatynie 17 czerwca, w Stanisławowie 17 czerwca, w Tarnopolu 17 czerwca, w Tarnowie 16 czerwca, w Żywcu 16 czerwca.

D) Licea żeńskie: Prywatne Urszulanek w Kołomyi 13 czerwca, Kaplińskiej w Krakowie 18 czerwca, Niedziałkowskiej we Lwowie 18 czerwca, Fraenklównej we Lwowie 12 czerwca, Nazaretanek we Lwowie 16 czerwca, Olgi Filippi we Lwowie 9 czerwca, Urszulanek w Tarnowie 20 czerwca, Józefitek w Tarnopolu 23 czerwca, Rachulskiej w Przemyślu 11 czerwca.

Celem uregulowania nakładu prosimy o możliwie najwcześniejsze nadesłanie prenumeraty.

Administracya „N. Reformy".

Kronika.

Kraków, środa 30 kwietnia.

Kalendarzyk kościelny: Katarzyny Sen. i Maryana.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 4 min. 21; zachód o godz. 6 m. 54, długość dnia godzin 14 min. 33.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Pogodnie, bardzo ciepło, mierne lokalne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Aglawena i Selisetta".

Posiedzenie Rady m. Krakowa o godz. 5 popołudniu.

Odczyty:

„O Tadeuszu Czackim" prof. dr Antoni Mikulski w auli I. szkoły realnej przy ul. Studenckiej o godz. 6 wieczorem.

„Pobudki filozoficzne i życiowe, z których urósł pragmatyzm" dr Władysław M. Kozłowski w sali Kopernika w Collegium novum o godzinie 6 wieczór.

„Przemysł stolarski u nas i za granicą" dyrektor Władysław Niemczynowski w sali Muzeum techniczno-przemysłowego (ul. Franciszkańska l. 4) o godz. 7 wieczór.

Walne zgromadzenie Związku ekonomicznego urzędników, profesorów i nauczycieli w sprawie reformy ordynacyi wyborczej do Rady m. Krakowa w sali Hotelu Saskiego (wejście od ul. św. Jana) o godz. 7½ wieczór.

Posiedzenie Tow. lekarskiego w domu Towarzystwa (Radziwiłłowska 4) o godzinie 6 wieczór.

Wieczór iluzyonisty Balthazara w starym Teatrze o godz. 8 wieczór.

Kinoteatr Towarzystwa Szkoły ludowej (ul. Podwale 6) przedstawienia w dnie powszednie od godz. 4·30 po południu do 11 wieczorem. W niedziele i święta od godz. 3 do 11 wieczorem.

Wystawa obrazów i rzeźb w Towarzystwie Przyjaciół sztuk pięknych (plac Szczepański).

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Salon Związku artystów ul. Bracka l. 6, dom „pod Meduzą" otwarty od godziny 10 do 1 w południe.

Teatr miejski we Lwowie: po południu: „Jaś i Małgosia"; wieczór: „Zuzia".

Na wystawę obrazów w pałacu sztuk pięknych nadesłali nowe obrazy artyści-malarze: Bąkowski Jan, Ćwikliński Zefir, Grott Teodor, Miller Szym., Niesiołowski Tymon, Paciorek Stanisław, Piotrowski Józef, Salvarani Arcangelo, Szygell Stanisław, Turek Franciszek, Zieliński Jan Kanty. W ostatnim tygodniu sprzedano z wystawy w dalszym ciągu Kazimirowskiego Eugeniusza z cyklu „Wieś Bohajówka na Ukrainie", obrazy: „Studyum lilii", „Nad rzeką — jesienią", Fabijańskiego Stanisława „Lewkonie", Fałata Juliana „Drzewa jesienne na tle lasu" i „Kwitnące drzewa".

Z powodu opóźnienia przesyłek rzeźb z Drezna i z Warszawy, zapowiedziana na początek maja wystawa słynnego belgijskiego plastyka Konstantego Meuniera, tudzież grafiki prof. Leona Wyczółkowskiego, przełożona została na połowę maja.

Koncert „Chóru akademickiego", zapowiedziany na dzień 7 maja b. r., budzi żywe zainteresowanie ze względu na zajmujący program, w którym, prócz wspaniałych utworów Wagnera, znajduje się szereg nowych, dotąd niewykonanych kompozycyj polskich: Nowowiejskiego „Odwrót ostatnich Gotów", Rudnickiego charakterystyczny utwór p. t. „Na kominie palą się drwa..." o niezwykle barwnej harmonizacyi, dalej trzy kompozycye nagrodzone na konkursach lwowskiego „Echa" i „Lwowskiego chóru akadem.", Świerzyńskiego „Krakowiaczek", Walewskiego „Bajeczka o myszce", oraz o szczerej inwencyi „Hejnał" Garbusińskiego.

Prawdziwą ozdobą programu będą arcydzieła polskiej muzyki choralnej „O moja wiosna" Władysława Żeleńskiego i romantyczna ballada J. Galla „Czary", w której partyę solową wykona baryton polskiej opery w Poznaniu p. Tadeusz de Valdy Bukowski.

Z koncertem „Chóru akadem." połączone będzie zebranie towarzyskie, na które wydział zaprasza tych wszystkich, którzy w latach 1903—13 śpiewali pod kierownictwem p. Bol. Wallek Walewskiego.

Majówka Tatrzańskiego Towarzystwa narciarzy statkiem do ruin Tyńca odbędzie się we czwartek dnia 1 maja o godzinie pół do 2 z placu Groble. Zgłoszenia przyjmuje i wyjaśnień udziela sekretaryat Towarzystwa Tatrzańskiego narciarzy (ulica Gołębia 14, telef. 10) do środy godzina 6 wieczór. Udział dla członków i ich gości.

Ze sportu. Dnia 1 maja o godzinie 4 po południu wystąpi po raz pierwszy w Krakowie opawski klub sportowy „Silesia", rywal lokalny „Deutscher Sportvereinu" z Opawy, z którym krakowskie kluby nieraz się już spotykały. Przeciwnikiem „Silesii" będzie w Krakowie „Wisła"; wystąpi ona po raz pierwszy w tym sezonie w nowym wzmocnionym składzie, w którym stanie w późniejszych matchach z „Pogonią" i „Cracovią" do zawodów o mistrzowstwo polskie.

Ograbienie pomnika. Pisma lwowskie donoszą: W sobotę wieczorem niewyśledzeni dotąd sprawcy ograbili na górze stracenia pomnik Wiśniewskiego i Kapuścińskiego, zrywając z niego orła mosiężnego, ufundowanego w roku 1909 przez Tow. młodzieży im. Kościuszki, wartości 300 koron.

Piękny dar na cele oświaty. Właściciel znanej firmy księgarsko-wydawniczej, Michał Arct, w Warszawie, zasłużony około rozwoju polskiej literatury w dziale popularno-naukowym i pedagogicznym, nie biorąc wprawdzie bezpośrednio osobistego udziału w pracach instytucyj oświatowych, ale od lat 55 pracujący na polu wydawniczem, postanowił wydawnictwami swemi zasilić czytelnie i biblioteki ludowe we wszystkich dzielnicach Polski. W tym celu przeznaczył 150.000 książek z cyklu p. t. „Książka dla wszystkich" do rozdania między najważniejsze instytucye oświatowe. — Rozdziału książek dokona specyalny komitet, złożony z czterech przedstawicieli organizacyj oświatowych i zaproszony dla dokonania tej pracy przez ofiarodawcę.

Społeczeństwo polskie przyjmie niewątpliwie z najwyższem uznaniem i wdzięcznością ten hojny dar zasłużonego księgarza obywatela.

Wśród mogił poległych. Pisma warszawskie donoszą: Na wzgórkach grochowskich po prawej stronie szosy, gdzie kryją się kości poległych w roku 1831, jedna z fabryk sąsiednich przedsięwzięła wiercenie studni.

Zamordowanie księcia Druckiego-Lubeckiego. Zaciekawienie, jakie budzi tajemnica, okrywająca dokonaną przed tygodniem zbrodnię w parku teresińskim, wzrasta z każdym dniem. — Dochodzenia władz sądowych w Teresinie prowadzone są ze zdwojoną energią tak, by już we środę ukończyć postępowanie śledcze i wyciągnąć z nagromadzonego materyału śledczego ostateczne konkluzye.

Śledztwo wykazało, iż przed wyjazdem na przechadzkę wysłał ks. Lubecki do administratora Dazwańskiego woźnicę Fizieka o pożyczenie dla swego gościa barona Bispinga papierosów. P. Dazwański zawinął 20 papierosów w papier i wręczył je Fiziekowi. W pobliżu zwłok księcia znaleziono ów papier z widocznemi śladami krwi. Papierem tym ocierał według wszelkiego prawdopodobieństwa morderca z rąk krew, którą umazał się podczas spełnienia zbrodni.

Fiziek zeznał, że po przyjeździe przed pałac od p. Dazwańskiego i po oddaniu księciu przesłanej mu paczki papierosów, książę wręczył ją ordynatowi Bispingowi.

Prokurator Herszelmann przesłuchał w Teresinie przeszło 100 osób ze służby dworskiej oraz służby kolejowej i mieszkańców Teresina. Badania świadków władze sądowe dokonywują nietylko w domu administracyi, dokąd się w celu opieczętowania pałacu przeniosły, ale również w razie niemożliwości stawienia się tam, udają się same do świadków. Fakty muszą doprowadzić do logicznego rozwiązania okrytej do tej pory tajemnicą tragedyi teresińskiej.

W Królestwie Polskiem pojawiły się ponadto przypuszczenia na temat, kto i z jakiego powodu zamordował ks. Lubeckiego głównie na podłożu „cherchez la femme".

Finanse rosyjskie w r. 1912. Podług danych urzędowych, ogłoszonych w pismach rosyjskich, dochody państwa rosyjskiego w roku 1912 — jak to się już od pewnego czasu stale zdarza — znacznie przewyższyły sumę, preliminowaną w budżecie na rok 1912.

Otóż dochodów zwyczajnych wpłynęło do kasy państwa w ubiegłym roku 3,104.569 000 rubli, co stanowi w porównaniu z sumą preliminowaną na rok 1912 (2,896.519.000) nadwyżkę w kwocie 152,786.000 rb. Dochody nadzwyczajne były w r. 1912 mniejsze od preliminowanych o 3,740.000 rb., wpłynęło do kasy tylko 1,760.000 zamiast 5,400 000 rb. Tłumaczy się to tem, że złożono w skarbie wkładów wieczystych mniej o milion prawie rubli i zwrot sum, wydanych na zapomogę żywnościową, zupełnie zawiódł.

Wydatki zwyczajne w roku 1912 wyniosły 2,398.825.000, przyczem cyfra ta nie obejmuje wydatków przewidzianych i zaliczonych na rok 1912, ale dokonanych w roku 1913. Na wydatki nadzwyczajne zużytkowano w ubiegłym roku 320,738.000 rubli.

Największą nadwyżkę w porównaniu z sumą preliminowaną dały w roku 1912 koleje, mianowicie 96.2 mil. rubli, monopol wódczany dał nadwyżki — 60.7 mil. rubli, podatek przemysłowy — 9.0 mil. rubli, podatki stemplowe, sądowe, kancelaryjne i t. d. — 6.6 mil. rubli., z kapitałów skarbowych i operacyj bankowych — 6 5 mil. rubli, z tytuniu 6.5 mil. rubli, z nafty — 5 0 mil. rubli itd.

Mianowania. Minister kolei zamianował w miejsce zmarłego prezydenta Izby handlowej w Krakowie, Maurycego Dattnera, członkiem Rady kolejowej Edwarda Uderskiego, dotychczasowego zastępcę członka.

Telegramy

z dnia 30 kwietnia.

Konwent seniorów.

Wiedeń. Prezydent Izby posłów Sylwester zwołał na dzień 6 maja konwent seniorów. Na zebraniu tem ma być ustalonym termin najbliższego posiedzenia Izby posłów.

Zgon dziennikarza.

Praga. Zmarł tutaj redaktor „Narodnich Listów" Wacław Hadik.

Przyjazne stosunki bułgarsko-greckie.

Ateny. (Ag. at.) Generał bułgarski Hesapczjew oświadczył, że rozkaz, wstrzymujący wymarsz piechoty bułgarskiej z Saloniki, został wydany celem udowodnienia bezpodstawności obiegających pogłosek o naprężonych stosunkach między Grecyą a Bułgaryą. Stosunki między sprzymierzonymi są w dalszym ciągu przyjazne.

Wrzenie w Portugalii.

Paryż. Ag. Havasa donosi z Lizbony: Rząd bez przerwy przedsiębierze zarządzenia celem utrzymania porządku i spokoju. W Lizbonie i na prowincyi w koszarach marynarki i na okrętach wojennych panuje zupełny spokój i porządek.

Lizbona. Rząd ogłosił o godzinie 3 rano następujące zawiadomienie: Dwaj marynarze krążownika „San Gabriel" strzelili dzisiaj rano trzykrotnie w morze. Całą załogę natychmiast powołano. Obaj marynarze zdołali jednak wmięszać się między swych towarzyszy; niewiadomo kto winien i w jakim celu strzelano.

Nowy materyał wybuchowy.

Paryż. Prof. D'Arsonval wygłosił wykład, w którym zawiadomił, że udało mu się otrzymać nowy materyał wybuchowy, sporządzony przez napojenie sadzy gazem w stanie płynnym. Próby przedsięwzięte z tym nowym materyałem wybuchowym w kamieniołomie, wykazały, że siła jego wybuchu przewyższa 10 razy siłę wybuchu dynamitu.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 29 kwietnia. Kursa giełdy wiedeńskiej:

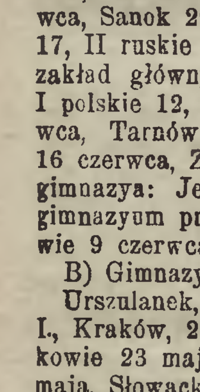
Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-proc. 292·—, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 25 ·—, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 275·—, Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 241·—, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 5-proc. 113·—, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 4 złr. 28·25, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 479·—, Clary złr. 40 m. k. 180·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 64·—, Czerwonego krzyża austryack. tow. 10 złr. 58·25, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 33·—, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 88·—, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 232·—, Tureckie oblig. prem. kolei pro, 233·—, Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 478·—.

Wiedeń, 29 kwietnia. Zamknięcie wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 611·—, węg. Zakł. kredyt. 810·—, Anglobanku 3?4·—, Unionbanku 581·—, Länderbanku 5[illegible]·—, Bankvereinu 509·—, Bodencredit 1191·—, Galicyjsk. Banku hipotecznego 654·—, Akcye praskiego Banku kredyt. —·—, Kolei państwowych 702·—, kolei południowej 11?·50, kolei północnej 4840·—, kolei czerniowieckiej —·—, Alpiny 98?·—, Rima Muranyi 90?·—, Praskiego Tow. żelaznego 336?·—, Fabryki broni 942·—, Akcye tureckie tyt. —·—, Gal. Karp. Tow. naft. 864·—, Obl. węg. indemniz. —·—, Renta majowa 83·?0, Austr. renta koron. 84·8, Węgier. renta koron. 81·50, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 8?·65, 4% Listy Banku hip. 8?·70, 4½% Listy Banku hip. 91·—, 5% Listy Banku hip. —·—, 4% Listy Banku kraj. 84·40, 4½% Listy Banku kraj. 92·—, 4% Gal. Obl. propin. 85·90, 4% Gal. pożyczka kraj. z r. 1893 84·30, 4% pożyczka m. Lwowa 82·40, 4% pożyczka m. Krakowa 81·85, Losy tureckie 232·—, Marki 117·25, Ruble 253·—, Rosyj. pożyczka —·—, Skoda 78?·—, Powsz. B. depoz. —·—.

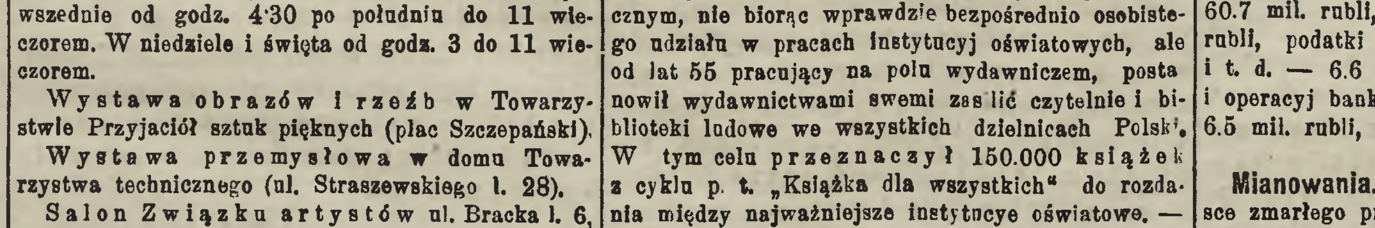
Usposobienie słabe.

Wiedeń, 29 kwietnia. Cukier 22·25—22·35; 22·85—22·95 spokojny. Spirytus i nafta niezmienione.

Zakład artystyczno-kamieniarski i budowlany **Józefa Kuleszy** naprzeciw cmentarza w Krakowie, posiada wielki wybór gotowych pomników z piaskowca, granitu i marmuru. Podejmuje się wykonania grobowców w miejscu i na prowincyi. Telefon 1359. 24 95 0

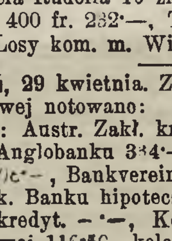
Rocznie przeszło 10 milionów Koron wydajemy na świece stearynowe wyrobu ZAGRANICZNEGO

187 17 0

Parcela przy ul. Lwowskiej l. 9 w Podgórzu, tuż przy Rynku głównym, zaraz do sprzedania. Wiadomość: ul. Lwowska l. 31, I p. 182 1 3

Założony w roku 1872

Zakład artystyczno-kamieniarski BRACI TREMBECKICH Kraków, ul. Rakowicka 7, tel. 462 wykonuje grobowce i pomniki, tak w miejscu jak na prowincyi, oraz posiada wielki wybór pomników gotowych z piaskowca, marmuru i granitu. 31 96 0

Mieszkanie bardzo piękne, z elektrycznem oświetleniem, przy placu Maryackim l. 7, II p., złożone z 2 pokoi (jeden frontowy) z osobnym przedpokojem i osobnym klozetem, wynajęte być może dla emeryta, starszej, ogółem dla poważnej osoby, lub na biuro, od 1 maja b. r. Szczegóły na miejscu. 178 7 7

Fortepian krótki, krzyżowy, z metalową płytą, za 400 koron do sprzedania. Stradom 8, I p., od g. 1—2 i od 4—6. 177 6 0

Stróż ogrodnik poszukuje miejsca w Krakowie od 15 maja. Leon Szkolnikowski, Jaworzno (Gwarectwo). 3336 4 4

Szczawnica Szczawy alkaliczno-słone (7 zdrojów) najsilniejsze w Europie. Wskazania: choroby dróg oddechowych, narządu trawienia, dróg moczowych, przemiany materyi i choroby nerwowe. Sezon od 20 maja do 30 września. Zakład inhalac. odnowiony, zakłady wodolecz., łazienki mineral., kąpiele słoneczne, leżalnie. Mieszkania z komfortem po cenach od K 1·50, W I i III sezonie o 20 do 30% taniej. Wykwintna restauracya i liczne pensyonaty. Lekarz zakład. Dr. Wyrński i 8 lekarzy wolno praktykujących. Zwolnienie od taksy zdrojowej. W II sezonie nikogo się nie zwalnia! Elektryczne i plwociny spalane w specjalnym piecu. Dezynfekcya mieszkań po każdym mieszkańcu dokonywana zakładowo. Stacya kolejowa Stary Sącz lub Nowy Sącz. Wszelkie informacye i mieszkania do Zarządu lub do Komisyi zdrojowej. Unikać faktorów! Najsilniejsze wody na całą Europę: Lecznicze: Józefina, Magdalena, Wanda i Stefan. Alkaliczno-stołowe: Stefan i Jan. Wysyła wody Zarząd zdrojowy w czasach bezmrozowych, w pakach po 25, 30 i 50 flaszek. Są one na składach we wszystkich aptekach i składach wód mineralnych. 2844 5 26

Akademik biegły korepetytor, poszukuje lekcyj lub guwernerki, wyjedzie także za granicę. Zgłoszenia: A. B. poste restante Kraków, za okazaniem legitym. akad. Nr 2793. 160 6 0

Staruszka ośmdziesięcioletnia utrzymująca pracą rąk własnych dwoje nieleczalnie chorych dzieci, prosi gorąco litościwych ludzi o pomoc. Łaskawe datki przyjmuje Administracya „N. Reformy" pod W. P. lub pod adres W 23 P. 0

Obiady zdrowe i smaczne po przystępnej cenie. Bonerowska 5, III piętro. 42 33 0

Posady urzędnika administracyjnego, kasyera, magazyniera, zawiadowcy, inkasenta, biurowej i t. p., poszukuje emeryt radca, lat 44. Polak, inteligentny, poważny, energiczny, były oficer rachunkowy, obeznany z wszelką manipulacyą biurową, biegły w rachunkowości. Posiada świadectwa. — Zgłoszenia: W. Niżnik, Kraków, ul. Szlak 21. 180 3 0

Uczeń na ukończeniu siódmej klasy gimnazyalnej, poszukuje miejsca w bibliotece, kancelaryi lub w aptece. Zgłoszenia pod W. G. 170 przyjmuje Administracya „Nowej Reformy". 170 7 0

Pielęgniarka zajmie się chętnie chorą osobą, również stawia bańki. Długa 59, parter. 83 16 0

Zdolny korepetytor z II r. filozofii, poszukuje lekcyj, głównie w zakresie filologii klas. i matem. Zgłoszenia pod adr.: O. F., Uniwersytet Jagiell., Kraków. 166 6 0

Drukarnia Literacka w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10. wykonuje Druki zwyczajne, Druki ozdobne i kolorowe, Książki: naukowe szkolne ze wszystkich dziedzin wiedzy, do nabożeństwa, Poezye, Broszury, Odezwy, Wydawnictwa ludowe, Kalendarze, Roczniki, Czasopisma, Tygodniki, Kosztorysy, Sprawozdania, Rachunki, Memoranda. Książki rejestrowe, Nagłówki listowe. Koperty, Cenniki, Katalogi, Rejestra, Prospekty, Kwitaryusze, Tabele, Układy cyfrowe, Zaproszenia ślubne, Menu, Programy, Bilety wizytowe, Karty i Listy żałobne, Adresy, Powinszowania, Karty korespondencyjne, Karty noworoczne, Udziały akcyjne, Afisze, wszelkie druki dla Sądów, Urzędów gminnych, parafialnych, Szkół i t. p. po cenach nader przystępnych, szybko i gustownie, najnowszymi moderniejszymi krojami pism, drukiem czarnym lub też kolorowym. Telefon Nr. 401. Rządca L. K. Górski.

Towarzystwo Zaliczkowe w Krakowie zarejestrowane z nieograniczoną poręką, założone w 1870 r., **ulica Straszewskiego 28 (naprzeciw Uniwersytetu)** podniosło procent od wkładek z 4½% na 2273 11 12 **5%** opłaca procent od dnia złożenia i podatek rentowy.

Potaniało „duńskie" Masło deserowe. Wojciech Olszowski Kraków Mały Rynek, róg ul. Szpitalnej. 171 7 0

Dzwonki elektryczne instaluje i naprawia najtaniej według najnowszej metody 363 10·10 **H. Niemetz** Optyk i mechanik, ul. Karmelicka l. 15.

Lovrana Pension Central. Jedyny pensyonat polski. Ceny przystępne. Dojazd statkiem z Rjeki (Fiume) lub tramwajem elektrycznym z Abacyi-Mattuglie. 128 31 0

Kapelusze damskie najświeższe modele paryskie, poleca na obecny sezon **JÓZEFA KARMAŃSKA** Kraków, plac Maryacki 9, I p. W wielkim wyborze kapelusze żałobne. 14 29 0

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.